

ЮЗЕФ ЧЕХОВІЧ – МИТЕЦЬ, ПОЕТ, ПЕРЕКЛАДАЧ

Юзеф Чеховіч – один з найвидатніших польських поетів 20 століття, який декілька важливих для своєї творчості років провів на Волині, а саме у Володимирі-Волинському і у селі Верба. Він народився 15 березня 1903 року в м. Люблін і місту свої молодості присвятив багато віршів (зокрема «Поема про Люблін»). У 2003 році до 100 річчя поета у Любліні урочисто святкували його ювілей. В урочистостях брала участь племінниця і хрещена донька поета Олена Паньків, яка мешкає у Львові. Слід зауважити, що становлення Чеховіча, як поета відбулося саме на Волині і доказ тому – його волинські вірші. Їх є декілька, вони ніколи не були опубліковані, належать до перших віршів автора і мають високу мистецьку вартість. Активний учасник літературного життя Любліна (автор багатьох ліричних творів, присвячених місту), редактор кільканадцяти часописів (переважно літературних та дитячих), а також працівник Польського радіо, для якого писав радіопостановки. Народився в родині Малгожати (дівооче прізвище – Сулек) і Павла Чеховича; був четвертою дитиною. Дитинство пройшло у напівпідвалі на вулиці Капуцинській, 3 (позаду готелю «Victoria», знищеного під час Другої Світової війни). Це було службове житло його батька, який працював на невисокій посаді у банку. В 1912 році батько помер, а на звільнене ним робоче місце пішла працювати мати.

У 1913 році Чехович почав навчання в одинадцятирічній російськомовній школі. Завдяки зусиллям матері та інших дітей з родини вже тоді умів читати та писати польською мовою. Коли за два роки Люблін зайняли австро-угорські війська (1915), перевівся до новоствореної першої польської школи, яку закінчив із відзнакою. Потім почав навчання у чотирирічній Учительській семінарії.

У 1920 році поет пішов добровольцем на польсько-радянську війну. За три місяці, під кінець жовтня, повернувся до школи, яку закінчив у 1921 році. Згодом здобував освіту на Вищих учительських курсах у Любліні та в Інституті спеціальної педагогіки у Варшаві. Після цього почав працювати вчителем у селі Слобідка Віленського воєводства; вчителював до 1932 року, працюючи в школах Володимира-Волинського та Любліна (тут він, серед іншого, очолював спеціальну школу).

У 1927 році вийшла друком перша збірка віршів поета «Камінь». «Критики високо оцінили цю книгу. У 1930 році Чеховіч отримав стипендію на виїзд до Франції.

Після повернення до Любліна став редактором літературного додатку до газети «Ziemia lubelska». У січні 1932 року почав видавати власну щоденну газету «Kurier Lubelski» (вийшло 129 номерів). Після завершення роботи над «Кур'єром» почав працювати над створенням наступної газети. Завдяки його зусиллям почав виходити «Dziennik Lubelski» Світ побачили лише дев'ять номерів.

Юзеф Чеховіч перекладав польською мовою твори українських письменників і поетів Тараса Шевченка, Михайла Коцюбинського, Павла Тичини, Богдана Лепкого, Олега Ольжича, Миколи Бажана, Леоніда Мосендза та ін.

Також перекладав з англійської, французької, чеської, російської, болгарської мов.

На Волині Юзеф Чеховіч вчителював, у період між I і II Світовими закінчив у 1922р. Вищі вчительські курси у Любліні. Поет дуже тонко відчував потреби і очікування дітей – сам був великою дитиною – довірливий, щирий, відкритий – таким його запам'ятали сучасники. У 1923 році митець вчителював у однокласній школі у Мар'янівці, поблизу села Верба на Володимирщині, у 1923–1925 роках – у семирічних школах № 1 і № 3 у Володимирі-Волинському. Звідти йому було ближче діставатися до люблінських родини і друзів і брати участь у засіданні літературної групи «Рефлектор», друкуватися у журналах «Нове життя» і «Огляді Люблінсько-прикордонному». Чотири роки перебування на Волині (1920–1925) – це час його творчого самоствердження, захоплення мальовничими волинськими пейзажами, вивчення прикордонної української і польської культури, мови, звичаїв, релігії. Цей творчий чоловік був здібним педагогом, журналістом і фотографом.

Чимало творів поета сповнені молодечого натхнення, любові до життя і віри у краще майбутнє – як це й буває у молодих людей. У листі до свого товариша Вацлава Гралівського (написаний 12 липня 1924 року) поет з приємністю згадує наше місто Володимир і висловлює бажання залишитися тут у відпустці: «Залишуся тут на декілька тижнів. Мені дуже добре і спокійно у Володимирі. Їм - коли хочу, встаю- коли хочу. Те , що білизна не нова і вечерея інколи скромна – то дурниці! Але погода така блакитна, така вічна!» Місту Володимиру-Волинському Юзеф Чеховіч присвятив вірш «Зітхання»:

Під перламутровим степом неба,
Коли ніч травнева
Велика церква пливе серед дерев,
Зірки зупинилися у ровах
Потяги десь за станцією
Позіхають довго
Подих вітру це приніс і запах акації
Чути над річкою,
Над Лугою.

У вересні 1939 року , як розпочалася фашистська окупація Польщі, Чеховіч разом з іншими співробітниками Польського радіо переїздить з Варшави до Любліна. 9 вересня 1939 року він ішов до перукарні і загинув від падіння бомби під час нацистського авіаналету. У Любліні, на місці його загибелі, поету , який прожив всього лиш 36 років ,поставлено пам'ятник.

Ця історія підтверджує істину про те, що українці і поляки мають багато спільного, більше того, що об'єднує, ніж того, що роз'єднує.